

vse Zemlje in s svojim genialnim duhom voditeljca celokupne človeške kulture in civilizacije, je s strahom pričakovati. Kakor koli bo boj končal, bo na obeh straneh pustil ruševine in — kakor popolnoma pravilno slutim — ne bo se vedelo, kdo je zmagovalec, kdo premaganeč. Bližamo se letom strahote in groze, kakršnih človeška zgodovina ne pomni. Bije se usodni boj za velike in male — za stoletja.

Spričo strahot, ki nas obdajajo, so vsi naši domači spori in sporčki, katerim nekateri še vedno pripisujejo bog ve kakšno važnost, prave malenkosti. Tule mali prepirčki, pa celo dokazovanja s pestjo, ki smo jih imeli pred kratkim priliko opazovati n. pr. pred univerzo v Ljubljani, so v velikih časih znak, da se ne zavedamo resnosti položaja, v katerem se nahaja ves svet z nami vred in da ne moremo

in ne znamo prekiniti žalostne slovenske igre dveh ali treh političnih taborov. Ob pogledu oziroma ob zamisli na tragiko Evrope in na kri, ki teče v potokih, so idejna igračkajna po naših vaseh in trgih in magari tudi v Ljubljani, ki je naša glava, žalosten pojav neresnih razmer, ki jih je treba v imenu naroda obžalovati in obsoditi. V času, ko je sloga vir globoke moralne narodove pripravljenosti in najbudnejša straža zoper katero koli presenečenje, rešujejo pri nas ideje ter se tepejo in kregajo za najrazličnejše ideologije, kakor da smo samo Slovenci v tem merodajni in odločilni! Ali je tega treba?

Ko pa je važno trenutno samo to, da imamo vsi skupaj v srcih, pred očmi in v mislih samo eno:

Jugoslavijo! P.

Razpis službenih mest

V »Službenih novinah« od 16. maja t. l. razpisana sledeča mesta:

Mesta, za katera je potrebno 5 let službe:

Srez Maribor d. breg: Studenci 1 meš.
Srez Ptuj: Hajdina 1 meš.
Srez Slovenj Gradec: Šoštanj 1 meš.

Vasi:

Srez Brežice: Dobova 1 meš.; Kapele 1 meš.; Orešje 1 žen.; Pečice 2 žen.; Pišce 1 meš.; Podgorje 1 žen.; Podsreda 1 meš.; Sromlje 1 meš.; Vel. Dolina 2 meš.

Srez Celje: Dramlje 1 žen.; Frankolovo 1 meš.; Svetina 1 žen.; Galicija 2 meš.; Sv. Jurij ob T. 1 meš.; Sv. Pavel 1 meš.; Nova cerkev 1 meš.

Srez Črnomelj: Adlešiči 1 meš.; Čeplje 1 meš.; Dragatuš 1 meš.; Sinji vrh 1 žen.; Stari trg 1 meš.; Drašiči 1 žen.; Podzemelj 1 žen., 1 meš.; Radatoviči 1 meš.

Srez Lendava: Benica 1 žen.; Dol. Bistrica 1 žen.; Srednja Bistrica 1 žen.; Črenšovci 1 meš., 1 meš.; Dobrovnik 1 meš.; Gabrje 1 žen.; Gomilica 1 meš.; Izakovič 1 meš.; Gor. Lakoš 1 meš.; Nedelica 1 meš.; Odranci 1 žen.; Pince 1 meš.; Vel. Polana 1 žen.; Trnje 1 meš.; Turnišče 1 meš., 1 žen., 1 meš. — vsega 3.

Srez Gornji grad: Radmirje 1 meš.
Srez Kamnik: Gozd 1 žen.; Moravče 1 meš.; Sela 2 meš.; Šmartno 2 meš.; Sv. Trojica 1 meš.; Zg. Tuhinj 1 meš.; Vrhpolje 1 žen.

Srez Kočevje: Banjaloka 1 žen.; Fara vas 1 žen.; Kočevska Reka 1 meš.; Koprivnik 1 žen.; Livold 1 žen.; Loški potok 2 žen.; Mohorje 1 meš.; Mozelj 1 žen.; Polom 1 meš.; Rajhenau 1 meš.; Struge 1 meš.

Srez Slov. Konjice: Slov. Konjice 1 meš.; Sv. Kunigunda 1 žen.; Pihova 1 meš.
Srez Kranj: Jezersko 1 meš.; Št. Urška gora 1 žen.; Voklo 1 meš.

Srez Krško: Bučka 1 žen.; Št. Jernej 2 meš.; Kal 1 žen.; Leskovec 2 meš.; Vel. Podlog 1 žen.; Raka 1 meš.; Studenec 1 meš.; Svibno 1 meš.; Škocjan 1 meš.; Trebelno 1 žen., 1 meš.; Tržišče 1 meš.; Klenovik 1 meš.

Srez Laško: Jurklošter 1 žen.; Reka 1 žen.; Št. Rupert 1 žen.

Srez Litija: Dole 1 meš.; Sv. Gora 1 žen.; Hotič 1 žen.; Javorje 1 meš.; Prežganje 1 meš.; Ribče 1 žen.; Štanga 1 meš.; Št. Vid 1 meš.; Znojile 1 žen.; Dobovec 1 žen.

Srez Ljubljana okolica: Golo 1 meš.; Št. Jošt 1 meš.; Podlipa 1 meš.

Srez Ljutomer: Cven 1 žen.; Kapela 1 meš.; Mala Nedelja 1 žen.; Stanetinec 1 meš.; Štrigova 2 meš.; Veržej 1 žen.; Železna gora 1 žen., 2 meš.

Srez Logatec: Bloke 1 meš.; Rakek 1 meš.; Sv. Trojica 1 žen.; Sv. Vid 1 meš.

Srez Maribor levi breg: Sv. Ana 1 žen.; Sv. Anton 1 meš.; Sv. Benedikt 1 žen., 1 meš.

Jarenina 1 meš.; Sv. Jurij ob P. 1 meš.; Sv. Križ 1 meš.; Marija Snežna 1 žen.; Sv. Rupert 1 žen., 1 meš.; Selnica 1 meš.

Srez Maribor desni breg: Sv. Martin 1 meš.; Ruše 1 meš.; Tinje 1 žen.

Srez Murska Sobota: Bakovci 1 meš.; Bodonci 1 žen.; Cankova 1 meš.; Dol. Slaveči 1 žen.; Fokovci 1 žen.; Gor. Lendava 1 meš.; Gerlinci 1 žen.; Hodoš 1 žen.; Kančevci 1 žen.; Kramarovič 1 žen.; Kruplivičnik 1 žen., 1 meš.; Kuzma 1 meš.; Pertoča 1 žen.; Prosenjakovič 1 žen.; Srdica 1 meš.; Sv. Jurij 1 meš.; Tišina 1 meš.; Vidonci 1 žen.

Srez Novo mesto: Ambrus 1 meš.; Bela cerkev 1 žen.; Ceremošnjice 1 meš.; Dolž 1 meš.; Mirna peč 1 meš.; Dol. Nemška vas 1 žen.; Stopiče 1 meš.; Smihelj pri Žuž. 1 žen.; Toplice 1 meš.; Zagradec 1 meš.

Srez Dravograd: Črneče 1 žen.; Mežica 1 meš.; Podpeca 1 žen.; Remšnik 1 meš.; Trbojnje 1 žen.

Srez Ptuj: Sv. Bolfenk v Slov. gor. 1 žen.; Hum 1 meš.; Sv. Lovrenc v Sl. gor. 1 meš.; Sv. Marjeta 1 meš.; Sv. Miklavž 1 meš.; Sv. Tomaž 2 meš.; Sv. Urban 1 meš.; Sv. Barbara 1 meš.; Sv. Duh 1 žen.; Naraplje 1 žen.; Nova cerkev 1 meš.; Sela 1 žen.; Zavrč 2 meš.

Srez Slovenj Gradec: Pameče 1 meš.

Srez Škofja Loka: Sv. Lenart 1 meš.; Lučine 1 žen.; Podlonk 1 meš.; Sovodenj 1 meš.; Trata 1 žen.; Buče 1 meš.; Dobje 2 meš.; Sv. Florijan 1 žen.; Kozje 2 meš.; Loka 1 meš.; Pilštanj 1 meš.; Polje 1 žen.; Prevorje 1 žen.; Pristava 1 žen.; Stoperce 2 žen.; Sv. Vid pri Pl. 1 meš.; Zetale 1 meš.

RAZPIS PROSTIH UCITELJSKIH MEST

Kraljevska banska uprava v Ljubljani opozarja učiteljstvo, da morajo prizadeti po ministrskem razpisu III., br. 25.684, z dne 11. t. m., vložiti zadevne prošnje pri šolskih upraviteljih najpozneje do 25. t. m.

V zvezi s tem se pripominja, da je v Šoštanju prosto mesto le za učitelja pomožnega oddelka, dočim v Studencih in na Hajdini sedaj sploh ni prostih mest. Prav tako tudi doslej niso prosta mesta v Št. Vidu pri Stični, Dol. Nemški vasi, Draščih in Tinju.

Pač pa so poleg v »Službenih novinah« objavljenih mest prosta še tale: Skopice (Krško) 2, Janče (Litija) 1, Konjšica (Litija) 1, Križevci (Ljutomer) 1, Stogovci (Ljutomer) 1, Črna (Dravograd) 1, Kotleje (Dravograd) 1, Kapla (Dravograd) 1, Planina (Črnomelj) 1, Zevnavlje (Murska Sobota) 1 in v ambulantni šoli Šokat - Podvolovjek (Gornji grad) 1.

Načelnik prosvetnega oddelka:
Dr. Sušnik s. r.

Ob razpisu učiteljskih mest

§ 93. zakona o ljudskih šolah pravi, »da število praznih učiteljskih mest objavlja minister prosvete konec vsakega šolskega leta.« § 87. pa določa, da se premostitve praviloma izvršujejo samo konec šolskega leta. V času, ko traja šolsko delo (od septembra do junija) se ne morejo izvršiti premostitve po prošnji. O izjemah, ako ne nasprotujejo službenim interesom, odloča minister prosvete. Konec šolskega leta, a najkasneje do 5. julija dostavlja banska uprava ministru prosvete predlog za razpored učiteljev podrejenih narodnih šol. Premostitve se morajo izvršiti do 15. avgusta in premeščeni učitelji morajo biti na novih službenih mestih do 25. avgusta.

Zakon o ljudskih šolah določa, da se izvršujejo premostitve praviloma samo konec šolskega leta. Ta določba je popolnoma pravilna. Ni mi treba poudarjati kako škodo trpi mladina pri izmenjavanju učiteljev med šolskim letom. Vsak učitelj ima svoj podrobni načrt in sebi lastno metodo oziroma način podajanja. Pri vsaki izmenjavi razrednika trpi sistematičnost, enotnost in kontinuiteta. Že samo dejstvo, da potrebuje vsak učitelj 1 do 2 meseca preden dobora spozna učence, govori proti premeščanju med šolskim letom. Brez temeljitega poznanja učencev, njih duševnih priložnosti, socialnih razmer in gospodarskih pogojev šolskega okoliša in delovnega, krajevnim razmeram adekvatnega pouka. Ako je razrednik izmenjan med letom, sta 2 meseca za učence izgubljena in še trpi sistematičnost in enotnost pouka. Glede na gornje je zakonodavec v § 97. izrecno poudaril, da se izvršujejo premostitve samo konec šolskega leta. Izvzeti so primeri, ki jih minister prosvete smatra za opravičljive za premostitve tudi med šolskim letom, če to dopuščajo službeni interesi. Tak opravičljiv razlog je n. pr. težka bolezen.

Ko izide razpis službenih mest, vložijo učitelji prošnje, v kateri prosijo za 1 ali več mest z eno prošnjo. Te prošnje mora šolski upravitelj poslati do 25. maja sreskemu načelstvu. Sresko načelstvo dostavlja prošnje kralj. banski upravi. Banska uprava pregleda prošnje in sestavi skupen predlog, ki ga pošlje najkasneje do 5. julija ministrstvu prosvete. Ministrstvo izvrši razpored do 15. avgusta in 25. avgusta morajo biti vsi premeščeni učitelji na novih službenih mestih. Važno je, da se izvršijo premostitve pravočasno, t. j. da so učitelji z novim šolskim letom na novih službenih mestih. Dogajalo se je, da je bilo učiteljstvo premeščeno šele oktobra ali decembra, namesto avgusta. Tak učitelj se ni prav vživel v razmere in razred na starem službenem mestu, ker je živel že v drugem kraju. Najlepše je, da se izvršijo izmenjave pred pričetkom šolskega leta. Koristno bi bilo, da bi se premostitve objavile že 1. avgusta, da bi imeli učitelji in učiteljske družine več časa za selitev in ureditev stanovanja.

§ 98. zakona o ljudskih šolah določa, da se mora oblast ozirati pri sestavljanju premostitvenih predlogov na sledeče okoliščine: 1. uspeh v šoli, 2. uspešno delo v podeželskih šolah, v nerazdeljenih šolah in težjih krajih, 3. izvenšolsko kulturno in gospodarsko delo, 4. rodbinske razmere, 5. daljša službena doba. Vrsten red je dober. Glavni činitelj mora biti uspeh v šoli. Ta uspeh se določa po službeni oceni. Zato je včasih odločitev prav težka, ker ima lahko več kandidatov isto službeno oceno. Poleg službene ocene soodloča izvenšolsko delo in rodbinske razmere. Tudi ta 2 činitelja nista brezpomembna. V krajih, kjer je potreba po kmet, oz. gospodarskih delavcih, bo imel prednost učitelj, ki se aktivno udejstvuje na dotičnem poprišču. Glede rodbinskih razmer naj pripomnim, da se vse pre-

malo upoštevajo. Če je mesto prosto, naj ga dobi prvenstveno mož oz. žena. Dogajajo se primeri, da dobi kraj nekdo, ki je mlajši, se izvenšolski ne udejstvuje in nima nobenih zakonito določenih prednosti pred učiteljem - možem oz. učiteljico - ženo. Kako more taka krivica vplivati na moža oz. ženo, v času, ko se toliko propagira nastanek družin, si lahko vsakdo sam misli. Ali drug primer, da dobi mesto ali bližino mest mlajši učitelj (-ica), starejši učitelj družinski oče, ki ima otroka za srednjo šolo, pa mora čakati. Ne zavzemam se za neke privilegije družin, podčrtati hočem le, da je rodbinski razlog prevažen činitelj pri podeljevanju mest. Saj je družina najvažnejša edinica narodnega in državnega občestva. Pri sestavljanju predlogov naj ima odločilno besedo šolsko in izvenšolsko delo, rodbinske razmere in dolgotrajna služba. Vsi ti činitelji se morajo vsestransko preraštevati in na podlagi objektivne presoje dati mesto tistemu, ki si ga najbolj zasluži. Vsi drugi izvenšolski razlogi pa naj odpadejo, predvsem pa politična pripadnost in protekcija. Vedno in povsod se moramo boriti za poštene in objektivne premostitve. Premestitve morajo biti take, da jih oblast lahko pred vsakomur brani z dejstvi.

V »Službenih novinah« in današnjem »Tovaršu« je izšel razpis učiteljskih mest. Ne mislim se dolgo pečati z njim, navesti hočem le nekaj pripomb. V razpisu pogrešam mesta v Ljubljani, Mariboru, Celju in krajih s popolno srednjo šolo, pač pa je razpisanih dosti mest v lendavskem, kočevskem, soboškem srezu. Razpisana so mesta na nižjeorganiziranih šolah. Zasedba teh šol dela vedno večjo preglavico. Vsakdo se brani eno- in dvorazrednice. Najboljši in najobjektivnejši bi bil način, da bi se šole kategorizirale. Novince naj bi po enoletnem službovanju na višje organizirani šoli, kjer bi se vpeljali v šolsko in administrativno delo, premostili na eno- in dvorazrednice. Po 2-3 letih službe pa bi se izmenjali z novimi vsi, ki bi prosili za premostitev. Tako bi službovali na slabih šolah kratek čas vsi in ne, da ostanejo nekateri na enorazrednicah 10 let, drugi jih pa ne vidijo

Borba proti tuberkulozi

Vsakemu jetičniku bolniško posteljo!

Jetika je naša najbolj razširjena ljudska bolezen. Saj ima skoraj vsaka druga ali tretja družina med sabo kakega jetičnika. Po vojni so nekateri idealisti začeli z odločno borbo proti tej strašni morilki našega naroda in moremo reči, da bolezen upada. Seveda nje grozota z ozirom na človeka in njegovo okolico ni popenjala in še vedno kosi na široko in globoko. Koogar zasledimo mladega umrlega v časopisju, ga je gotovo pobrala tbc. In koliko je teh, za katere širša javnost ne zve! Toda borba zoper njo se vrši že kolikor mogoče zdržno in vztrajno in dasi povsem se ne totalno, je vendarle zagrabila na pravem mestu in pokazala na zadržke, ki so pri zatiranju te morilke človeštva odločilnega pomena.

Če naglašamo, da je jetika ljudska bolezen, ki ogroža radi slabih socialnih razmer mnoge zdrave, bi bilo razumljivo, da se borimo zoper njo s številnimi ljudskimi zdravilišči ali bolnicami, kamor bi se tudi socialno nizko stoječi ali revni Slovenci mogli v svoji nesreči zateči. A kaj v resnici vidimo? Maloštevni sanatoriji za pljučno bolne za reževe ne pridejo v poštev, ker so predragi. Naše javne bolnice imajo omejeno število postelj in so za jetičnike, kjer ni samostojnih oddelkov, bolj hiralnice kot bolnišnice. Večina bolnikov hira doma in še ogroža zdravje in življenje sostanovalec. Poudariti je treba, da je za marsikaterga bolnika pravočasni prihod v bolnišnico v zdravljenje k specialistu rešitev pred prezgodnjo smrtjo in korak k popolnemu ozdravljenju. Zal, kot rečeno, ni ljudskih zdravilišč! Seveda to, namreč ustanovitev cenjenih ljudskih zdravilišč, bi bila prva etapa k uspešnemu zdravljenju tuberkuloze. Druga etapa pa bi morala biti ustvaritev takšnega življenja socialno šibkih plasti naroda, da bi ne bilo treba več govoriti o enosobnih družinskih stanovanjih ali o stalnem stradanju. Odstraniti socialne vzroke jetike je torej tudi tisto vprašanje!

Strokovni gospodinjski tečaj za učiteljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol

bo na kmetijsko-gospodinjški šoli pri Zavodu šolskih sester v Mariboru od 22. julija do 24. avgusta 1940.

Gospodinjški tečaj ima namen učiteljicam, ki se znajo kuhati in gospodinjiti, njihovo znanje poglobiti in jim praktično pokazati v kakih obliki in v kakem obsegu naj učiteljica poučuje na gospodinjstvo-nadaljevalni šoli. V tečaju bodo predavanja in praktične vaje iz kuhanja, gospodinjstva, živiloznanstva, konzerviranja, mlekarstva, kokošjereje, vrtnarstva in splošnega kmetijstva.

V tečaj bodo sprejete v prvi vrsti učiteljice, ki so že poučevale na gospodinjstvo-nadaljevalni šoli, pa še nimajo predpisane kvalifikacije, nadalje učiteljice, ki že štiri leta uspešno delujejo na podeželskih ljudskih šol-

nikoli. V mestih naj se službe podelje predvsem starejšim učnim močem in družinam. Zadnja leta ni bilo razpisano nobeno službeno mesto v Ljubljani in Mariboru. Ne vem, če so res zasedena mesta, vendar se ne morem spoprijazniti z dejstvom, da nam je z dežele zaprta pot v mesto. Preseneča tudi malo število razpisanih mest. Razpisanih je komaj 204 službenih mest, t. j. 5 %, dočim bo prosilo za premostitev 600 učnih moči. Da bi bilo na razpolago več mest, naj bi se do 1. aprila izjavili vsi učitelji (-ice) ali bodo prosili za premostitev. Ta mesta naj istotako pogojno razpsejo, da bodo imeli prosilci večjo izbiro, ali pa se naj to vprašanje reši na kak drug način.

Slika razpisanih mest je sledeča:

Mesto	moš.	žen.	meš. paj	Sku-
Mesta s 5 službenimi leti	2	4	8	14
Celje	—	2	6	8
Črnomelj	1	3	5	9
Dolnja Lendava	2	7	9	18
Gornji grad	—	—	1	1
Kamnik	—	2	7	9
Kočevje	—	7	5	12
Konjice	1	1	1	3
Kranj	1	1	1	3
Krško	3	5	7	15
Laško	—	3	—	3
Litija	—	4	6	10
Ljubljana okolica	—	—	3	3
Ljutomer	—	4	4	8
Logatec	1	1	2	4
Maribor desni breg	—	—	3	3
Maribor levi breg	1	4	6	11
Murska Sobota	2	11	6	19
Novo mesto	1	4	5	10
Dravograd	—	3	2	5
Ptuj	—	4	11	15
Slovenj Gradec	—	—	1	1
Škofja Loka	—	2	3	5
Šmarje pri Jelšah	2	6	7	15
Skupaj	17	78	109	204

Razpisanih je 17 moških (!), 78 ženskih in 109 mešanih službenih mest.

-a-

lah in ki so s svojim dosedanjim delom pokazale resno voljo za poklicno vzgojo in izobrazbo kmečke ženske mladine. Prednost pri sprejemu bodo imele učiteljice, hčerke kmečkih staršev.

Prošnjo za sprejem v gospodinjški tečaj je uradnim potom predložiti kralj. ban. ki upravi do 15. junija 1940. Prošnjo mora biti priložena: a) službena razpredelnica ali izpisek iz uslužbenskega lista, b) uradna izjava nadaljevalnošolskega odbora, oziroma občine, da bo v njenem okraju v prihodnjem letu delovala gospodinjstvo-nadaljevalna šola. Prošnja mora biti kolkovana z banovinskim kolkom za din 10.—

Učiteljice bodo imele polno oskrbo v Zavodu šolskih sester v Mariboru. Za delno kritje stroškov te oskrbe in za izdatke pri kuhanju in gospodinjstvu plačajo učiteljice vodstvu tega zavoda din 350.—. Ostale stroške bo krila banska uprava.

Kmečke fante v kmetijske šole!

Na Banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se bo pričelo novo šolsko leto 15. septembra. Šola je dvoletna in ima internat za 60 gojencev ter 100 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki bodo ostali po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od din 75.— do največ din 300.—

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10.—, naj se pošljejo ravnateljstvu najkasneje do 15. julija.

Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, oziroma zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o pravosti pri tistih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kakšne druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, kolikor jih odpade nanje (banovinski kolek za din 4.—); 6. obvezno izjavo staršev ali varuha samo tistih prosilcev, ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo, da bo njihov sin, oziroma varovanec ostal po dovršeni šoli na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa da se zavežejo povrniti zavodu prejeta podpora (banovinski kolek za din 4.—); 7. uradno potrjeno občine: a) o velikosti posestva v hektarih, b) o višini direktnih davkov, c) o številu družine, posebej še o številu neprekskrbljenih otrok, o zadolženosti ter še o drugih družinskih razmerah, ki bi utegnile vplivati na velikost podpore.

To potrdilo občine morajo priložiti samo tisti prosilci, ki žele dobiti banovinsko podporo ali podporo okrajnih kmetijskih odborov za šolanje. Za banovinsko podporo je treba zaprositi obenem v prošnji za sprejem, za podporo okrajnih kmetijskih odborov pa zaprosijo gojenci preko ravnateljstva, ko so že sprejeti.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pi-sarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.